

Naročnina za Ljubljansko pokrajino; letno 100 lir (za inozemstvo 110 lir), za 1/2 leta 50 lir, za 1/4 leta 25 lir, mesečno 9 lir. Tedenska izdaja letno 50 lir. Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Izhaja vsak torek in petek

Ljubljana, torek 23. maja 1944

Preis - Cena L 0'80

Obrtno-pravna ureditev položaja obrtnih vajencev

Pokrajinska delavska zveza je izdelala predlog za ureditev nekaterih vprašanj glede položaja obrtnih vajencev.

Po tem predlogu naj bi učna doba trajala praviloma 3 leta, za nekatere določene obrte pa je predvidena daljša oz. krajša učna doba.

Nadalje določa predlog Pokrajinske delavske zveze razmerje med številom pomočnikov in vajencev, zaposlenih pri posameznih obratih, ta predlog ne pomeni bistvene spremembe sedanjih predpisov.

Glede denarne nagrade za delo predlaga Pokrajinska delavska zveza, da se vajencem od drugega do četrtega učnega leta, ki pri delodajalcih ne prejema celotne oskrbe, prizna nagrada od 30 do 90 odstotkov mezde nekvalificiranih delavcev, onim, ki prejema celotno oskrbo pa v tretjem letu 30 odstotkov, v četrtem pa 60 odstotkov; pri tem gre vajencem nagrado za vsako uro, ki jo je prebil na delu pri delodajalcu. Po preteku učne dobe pritiče vajencu začetna minimalna mezda pomočnika dotične stroke, ne glede na to, ali je napravil pomočniški izpit ali ne, če ni krivde za to na njegovi strani.

Dopusti naj bi znašali po navedenem predlogu za vajence do 16 let starosti tri tedne, za starejše pa dva tedna letno.

Podjetja, ki se zanimajo za ureditev tega vprašanja, naj sporoče svoje ev. predloge Združenju industrijev in obrtnikov v Ljubljani.

Oddaja pnevmatik

V smislu naredbe šefa pokrajinske uprave VIII. št. 1153-2 z dne 17. marca 1944: (Sl. l. št. 39-20 ex 1944) se morajo oddati v četrtek dne 25. maja 1944 od 15. do 17. ure pnevmatike (plašči in zračnice vseh dimenzij za osebne avtomobile, ki še niso bile oddane na osnovi prejšnjih pozivov (zamudniki).

Pnevmatike dimenzij za tovorne avtomobile se tega dne ne sprejemajo. — Pri oddaji je treba navesti evidenčni (LB) številko prizadete motornega vozila.

Oddati je treba prav tako pnevmatike osebnih avtomobilov, ki so bili osigurani (rezervirani — »sichergestellt«) po Višji SS in policijskem vodji v XVIII obrambnem okrožju — vodilni štab za pobijanje tolp.

Kraj oddaje: Javna skladišča, Ljubljana, Ciril-Melodova (bivša Tyrševa) št. 33, skladišče št. 10.

Za pnevmatike tovornih avtomobilov bodo sledili slični pozivi.

Iz švicarske zunanje trgovine

V prvem letošnjem četrtletju se je uvoz Švice zmanjšal, dočim se je izvoz po količini povečal, po vrednosti pa tudi zmanjšal. Uvozili so 83.141 vagonov po 10 ton v vrednosti 374 milijonov švicarskih frankov, lani v istem času pa je bil uvoz 84.842 vagonov v vrednosti 481.7 milijona.

Izvoz je bil letos v prvem četrtletju 9470 vagonov v vrednosti 350.1 milijona, lani pa 7772 vagonov v vrednosti 374.9 milijona. Tako se je izvoz po vrednosti zmanjšal za 6,6%, precej pa se je zmanjšal tudi uvozni presežek v primerjavi s prvim četrtletjem lanskega leta.

Novi anglosaški valutni načrt

V uvodniku razpravlja zadnji »Südost-Echo« o novem valutnem načrtu, ki se je sklenil v Washingtonu med zavezniki. Iz uvodnika posnemamo naslednje:

Novi »mednarodni« valutni načrt nima samo političnih, temveč tudi važne gospodarske tendence in je zato potrebno, da ves svet prouči ta načrt. Oficialno in tudi namerno propagandistično sicer pravi od zaveznikov izdani komentar h kompromisu, da služi novi načrt obnovi svetovne trgovine, kar bi omogočila stabilizacija valutnih tečajev, toda že dolgotrajna pogajanja odkrivajo, da se skrivajo za preprosto formulo svetovne trgovine marsikateri nacionalni egoizmi, ki so se zaradi nasprotnih interesov le težko premostili.

V spominu sta še lani mnogo obravnavana načrta Keynesa in Whiteja, ki sta odkrila nasprotja med dolžniško Veliko Britanijo in USA, kot upniške države, ki imajo tri četrtine vsega zlatega denarja sveta v svojih rokah. Keynes je takrat zagovarjal ves svet obsegačo klirinško unijo z istočasno ustvaritvijo mednarodne, od zlata neodvisne valutne enote, pri čemer bi se v korist dolžniških držav uporabila skoraj neomejena sredstva. Kvote pa naj bi se po Keynesu z ozirom na predvojno stanje razdelile tako, da bi bila Anglija v svetovni trgovini na prvem mestu. Ta načrt je z Washingtonskim kompromisom sedaj propadel. Sicer so morale tudi USA priliti v svoj Whitejev načrt vode, da namreč članice nove denarne zveze nikakor ne bi morale sprejeti zlato veljavo. Tudi predlogi glede morebitnih paritetnih sprememb so sedaj veliko bolj širokogrudni. Na drugi strani pa je treba ugotoviti, da se po novem predvideva stabilizacijski fond v višini 8 milijard dolarjev namesto prejšnjih 5 milijard.

Najvažnejša določila novega valutnega načrta so naslednja: Valutni fond naj bi upravljali urad, v katerem bi bila vsaka včlanjena država zastopana po svojem delegatu. Eksekutivni odbor bi štel devet članov, od katerih bi pripadalo 5 državam z največjimi kvotami, torej USA, SSSR in Vel. Britaniji. Vsaka članica mora vplačati del svoje kvote v zlatu oz. zlatih devizah. Vsaka članica more tudi odpovedati članstvo. Članice morejo dobiti iz fonda devize proti položitvi lastne valute, toda ne v neomejenem obsegu. Meja je dosežena, če se je pri fondu nabrala dvakratna vsota državne kvote v valuti te države. Članice z velikimi zlatimi zalogami naj bi uporabile polovico zlatega prirastka za odkup lastne valute od fonda. Če bi bilo katere valute malo, bi se moglo začasno članicam dovoliti, da ukinejo svobodni devizni promet v tej valuti. Dvig ali znižanje vrednosti valute včlanjene države je dopustno le po prošnji na fond in največ do 10% za vsak primer. Devizne omejitve za tekoča plačila so nedopustna. Valutni dogovori med dvema ali več državami so dopustni le s soglasjem fonda. Končno se predvideva triletna prehodna doba za postopno odpravo vseh deviznih omejitev.

Iz teh določil se vidi, da se niso hotele članicam naložiti prevelike

obveznosti. Zaradi tega se je tudi opustila misel ustanovitve banke, ki bi bila s fondom organično zvezana. Zadovoljujejo se s tem, da ima valutni fond pri emisijskih bankah članic lasten konto. Zato se je tudi opustila uvedba posebne mednarodne valutne enote. V zlatu ali zlatih devizah predpisana vplačila v valutni fond so določena tako nizko, da bi mogle članice z 90% svoje podloge prosto razpolagati. Če ima katera članica pasivno plačilno bilanco, dobi do dvakratne višine svoje kvote njej potrebne devize iz fonda.

Na ta način bi se pač mogle napetosti, ki bi mogle biti nevarne za valutno pariteto, preprečiti, toda le za nekaj časa. Kajti tečaj valute je funkcija cen, te pa so odvisne od povpraševanja in ponudbe oz. od potrošnje in proizvodnje. Tudi najmočnejši valutni fond bi se s pomožnimi akcijami hitro izžepal, če se pred uveljavljenjem vsega mehanizma ne bi poskrbelo za pravične in znosne valutne relacije. Največje šanse pa bi se nudile članicam pri paritetnih dogovorih, ko se včlanijo v fond. Ta dogovor bi se po posvetovanju s fondom mogel spremeniti in se vrednost valute povečati ali znižati za 10%, v 3. fazi pa bi bila dovoljena taka sprememba le s pristankom uprave fonda. Večje spremembe paritete bi bile mogoče, če bi se dovolil upravi fonda daljši rok, da o teh spremembah sklepa, vendar se te ne bi smele odkloniti, če gre za fundamentalne neizravnosti. Če se pri določanju nove paritete ne bi moglo doseči soglasje, more članica izstopiti iz fonda.

Pozornost zaslužijo tudi določbe o nameravani devizni kontroli. Tu se dela razlika med kapitalnimi transakcijami in tekočim plačilnim prometom. Slednji naj se čimprej oprostijo devizne kontrole. V resnici pa se bo le težko potegnili črta med kapitalnim in tekočim plačilnim prometom. Sicer pa se predvideva za devizno kontrolo triletna prehodna doba. Končno bodi še pripomnjeno, da bi smel valutni fond ob grozečem pomanjkanju razpoložljivih deviz upniške države odrediti racioniranje deviz. V praksi bi pomenilo to, da

bi se odprava neizravnanih plačilnih saldov izvršila z omejitvijo uvoza.

Ta določba v valutnem načrtu je važna, ker se z njo opuša ožje polje valutne politike in ustvarja kontakt z gospodarsko politiko. Tu pa se ravno pokažejo šibkosti novega valutnega načrta. V Washingtonu so očitno hoteli doseči kompromis, kateremu bi pritrtili vsi, ker bi vsi od njega pričakovali prednosti, ne da bi morali kaj več žrtvovati. Pri tem pa se je prezrlo fundamentalno dejstvo, da se gospodarski interesi večine držav po vojni ne bodo omejili v želji po stabilnih valutnih tečajih. Treba imeti zlasti pred očmi zadolžitev in osiromašenje držav, ki morejo zato voditi čisto drugo gospodarsko politiko, kakor pa n. pr. upniške USA. To pomeni, da bodo v proračunskih in kreditnih politikah držav velike razlike, ki se bodo izražale tudi v obliki plačilnih sredstev. Striktna izvedba valutne stabilizacije bi zahtevala zato poseganje v vrhovne pravice suverene države. To pa so v Washingtonu opustili, ker so se zavedali težav, ki bi bile na poti.

Pa še drug važen kompleks vprašanj se ni upošteval. Anglija bo skušala po vojni z izvozno ofenzivo plačati svoje finančne obveznosti in si znova priboriti staro pozicijo kapitalne sile. Druge države bodo nujno šledile temu primeru. S tem pa dobi poseben pomen vprašanje carinske politike. Če bi se — kakor po prvi svetovni vojni — USA zopet zaprla pred uvozom blaga iz dolžniških držav, bi milijarde valutnega fonda kaj hitro skopnele. Malo bi tudi pomagala določba valutnega načrta o ev. preprečevanju izvoza v upniške države. Valutna politika je pač le izrez iz celotne gospodarske politike in tako se tudi USA niso obotavljale kljub svoji velikanski zlati podlogi znižati vrednost dolarja.

Pred letom 1914, ni bilo za nobeno državo težko doseči resnično soglasje v valutno-političnem oziru. Prva svetovna vojna pa je to stanje razdrila in po drugi svetovni vojni bodo v tem oziru razmere še slabše.

Strokovni pokret v Nemčiji in Italiji

Iz letnega poročila Delavske zveze smo posneli razvoj sindikatov pri nas, zdaj pa naj označimo še najvažnejše razlike v tem razvoju.

Z razvojem industrije se je delavstvo vedno bolj posluževalo strokovne organizacije, ki je prevzela zastopstvo in obrambo njegovih koristi v odnosu do podjetnika. Sindikat je skušal zaščititi delavca pri vstopu v službo in ob določitvi delovnih pogojev. Prav tako se je trudil, da bi preprečil poznejše poslabšanje službene pogodbe. Njegova naloga je bila, da onemogoči krivične posledice prostega uveljavljanja zakona o ponudbi in povpraševanju na delovnem področju. V njegovem okviru je bilo obenem organizirano posebno vzajemno zavarovanje za primer bolezni in brezposelnosti.

Sindikalna delavska organizacija je s svojim delom povzročila ustanovitev podobne skupnosti podjetnikov.

Sindikati so dosegli, da jim je država priznala pravico samostojnega urejanja delovnih pogojev s sklepanjem kolektivnih pogodb, ne da bi si pridržala neposreden vpliv na pogodbenika ali na vsebino pogodb. Razvil se je kolektivni liberalizem, katerega označujejo povsem različne kolektivne pogodbe po moči organizacije ter stavke in drugi kolektivni mezdni spori. V bivši Jugoslaviji je bila pravica združevanja ustavno zagotovljena in je obstojala ta koalicijska svoboda v pozitivni in negativni smeri; v prvi z možnostjo ustanavljanja društev, v drugi pa s tem, da organizacije ali društva niso bila obvezna. Strokovne orga-

nizacije pa so bile registrirane in država je določala tudi pogoje za njihovo pravno priznanje.

Razvoj strokovnih organizacij pa ni bil enak v vseh državah. V Angliji n. pr. so strokovne organizacije odklonile državno priznanje ter s tem ohranile lastnosti kolektivnega liberalizma. Podobno je tudi v USA, v večini evropskih držav pa so sindikati registrirani in odvisni od priznanja države.

Posebne značilnosti kaže razvoj v Italiji in Nemčiji. Fašizem je naložil sindikatom poleg socialnih te gospodarske naloge ter jih s poddržavljenjem pribegnul v državno organizacijo in ustvaril korporacijski sestav. Fašistični socialni in gospodarski red sloni na sindikalni osnovi, pri tem pa so sindikati strogo ločeni na delodajalce in delojemalce. Poverjeno jim je sklepanje kolektivnih pogodb, spore pa rešujejo delovna sodišča, ki smejo tudi sama izdajati splošne predpise z učinkom kolektivnih pogodb.

Nemški nacionalni socializem je opustil sindikalno ureditev in prenesel težišče na obratno organizacijo ter poleg tega na vodjo obrata in državo. Obrat predstavlja gospodarsko in socialno ediničo, v kateri delajo skupno podjetnik kot vodja obrata ter delavec in namesčenci kot obratne posadke ali spremstvo (Gefolgschaft) za pospeševanje obratnega namena in v občo korist naroda in države. Obratna organizacija je vključena v nemško gospodarstvo, splošne delovne pogoje pa določajo državni organi. Ureditev odvisnega dela postaja na ta način javnopravna funkcija v državnem in narodnem interesu.

Proizvodnja soli na Madžarskem

Pred prvo svetovno vojno je bila madžarska proizvodnja soli zelo važna v Evropi, po trianonski pogodbi pa je Madžarska zgubila najvažnejša ležišča soli in je morala sol uvažati iz Nemčije in bivše Češko-Slovaške. Ko je Madžarska dobila karpatske in severne sedmograške pokrajine, je spet postala važen producent in tudi izvoznik soli. Prej je morala letno uvažati okrog 10.000 vagonov soli, zdaj pa jo izvažata okrog 8000 vagonov in domača letna potrošnja, ki je bila prej povprečno 7 kg na prebivalca, je zdaj 10,25 kg.

Monopolska cena soli je bila pred sedanjo vojno 34,60 pengő od stota, zdaj pa je 44,60 pengő. Sol se je med vojno podražila za 30%.

Izdatki za javna dela na Švedskem

Švedska državna komisija za investicije je navedla v svojem poročilu, da so v proračunu za leto 1944/45. določene državne podpore za razna javna dela v znesku 657,8 milijona švedskih kron, s prispevkom občin in poldržavnih ustanov pa se te investicije zvišajo na 795 milijonov. Od tega je določeno za železnice 126, za ceste 160, za brzojavno omrežje 21,5, za vojsko 12,8, za pristanišča 31,4, za civilna letališča pa 4,3 milijona.

V evidenci za izvedbo projektiranih javnih del je že 30.000 delavcev, potrebnih jih je pa še 56.000. Poročilo je priložen tudi pregled potrebnega materiala, med katerim je na prvem mestu 54.000 ton železa in 120.000 ton cementa.

Ob jubileju gospe Jerškove

Gospa Angela Jerškova je že 25 let v službi Združenja trgovcev v Ljubljani. Ze sama po sebi služba v velikih stanovskih organizacijah ni lahka, zelo težko pa jo je vršiti tako, da so zadovoljni vsi odborniki in člani, sodelavci ter sto in stoteri, ki prihajajo v pisarno po raznih željah in opravkih.

To zadovoljstvo in priznanje vseh pa je gospa Jerškova dosegla ne samo s svojim obširnimi in temeljitim znanjem, temveč tudi z izredno posrečeno združitvijo nekam moških potez previdnosti in odločnosti ter blagodejne ženske rahločnosti. Kakor zna biti krepka in jedrnata, tako ima ob pravem času in potrebi tudi fino gesto ter blago in obzirno besedo.

Jubilej dela je povod izraza iskrene zahvale za vzorno in zvesto sodelovanje, mnogo zahval pa lahko tudi za dolgo odločimo, kajti vse vrline in večine slavljenke so še tako sveže in čile, da lahko prenesejo delo in napore še enega četrtoletja. Vsi želimo, da bi gospa Jerškova še dolgo uspešno delovala med nami, čeprav pri tem vedno bolj narašča naš dolg za vseno njeno prijaznost in vnemo.

Proizvodnja in potrošnja strojil

Pred vojno je svetovna potrošnja strojil močno naraščala. S svojo močno industrijo usnja je bila Nemčija kot konsument strojil na drugem mestu za USA. Letna potrošnja strojil v Nemčiji je bila povprečno 1 kg na prebivalca, kar znaša okrog 80.000 ton. Od svetovne proizvodnje strojil je porabila Nemčija 12 do 19%. Dve tretjini te potrošnje je krila z uvozom, doma so pa pridobivali strojila iz hrastove in smrekove skorje.

Med vojno uvoz ni več potreben, ker je v Generalni guberniji in v zasedenih vzhodnih pokrajinah dovolj hrastove in smrekove skorje za strojila na razpolago, po vojni pa se bodo strojila seveda spet uvažala predvsem iz evropskih dežel. O tem piše tudi glasilo »Deutsch-griechische Wirtschaftsnachrichten«, ki naglašja, da je nemški industriji usnja potrebno strojilo iz valoneje. Največja producenta tega strojila sta Turčija in Grčija. Povprečna letna proizvodnja Turčije je 50.000 do 60.000 ton, Grčije pa 10.000 do 12.000 ton. Grčija je polovico te proizvodnje izvažala največ v Nemčijo, v manjših količinah pa v Anglijo, Francijo, Nizozemsko in Švedsko. Snovi za strojila vsebuje valoneja do 70%, smrekova skorja do 13%, hrastova pa kakih 10%. Razno drevje Južne Amerike, Azije in Afrike daje sicer tudi dobre in še boljše snovi za strojila, Evropi pa ta uvoz ni potreben, če se sorazmerno razdeli strojilo iz valoneje in če se pospeši proizvodnja umetnih strojil, ki se je začela uspešno razvijati v Nemčiji že pred vojno.

Sintetični kofein

Kemično-farmaceutska industrija Madžarske si prizadeva zlasti od začetka vojne, da zamaši vrzeli na surovinah, ki so nastale po izostanku uvoza iz čezmorskih dežel. Zlasti skuša najti nadomestke za zdravila. Cela vrsta dragocenih nadomestkov so se že mogla iznajti. V zadnjem času pa se je posrečilo eni največjih madžarskih tovarn za zdravila proizvesti kofein na sintetični način. Novi nadomestek je baje pravemu kofeinu popolnoma enakovreden in pride že v bližnji bodočnosti na trg.

V zadnjem času se ponavljajo prošnje državnih in zasebnih ustanov in tvrdki zaradi nakupa raznovrstnih nogavice. Objasniti moramo, da naše podjetje ni upravičeno prodajati direktno konsumentu, nego samo določenemu številu veletrgovcev preko tekstilnega konzorcija. Zaradi tega, žal, takih prošelj ne moremo in ne smemo upoštevati. Prva Kranjska tvornica pletenin in tkanin

DRAGOTIN HRIBAR V LJUBLJANI

Občni zbor Ljublianske borze

V ponedeljek popoldne 22. t. m. je bil v mali dvorani Trgovskega doma občni zbor Ljublianske borze, ki je bil zelo dobro obiskan in ki je potekel v najlepšem soglasju naših prvih gospodarskih ljudi.

Občni zbor je otvoril predsednik borze dr. Ivan Slokar, ki je ugotovil pravilno sklicanje občnega zbora ter njegovo sklepčnost, ker je na občnem zboru od 164 članov zastopanih 106. Pozdravil je vse navzoče, imenoma pa:

zastopnika pokrajinske uprave načelnika dr. Alojzija Trstenjaka, zastopnika Pokrajinskega gospodarskega sveta dr. Ivana Plessa, zastopnika Pokrajinske zveze delodajalcev gen. tajnika Draga Potočnika,

zastopnika Združenja industrijcev in obrtnikov gen. tajnika dr. Adolfa Golio,

zastopnika Združenja trgovcev veletrgovca Jožeta Verovška, zastopnika Društva veletrgovcev in industrijcev tajnika Jeliniča, predsednika Trgovskega društva »Mercur« dr. Frana Windischerja in zastopnike listov.

Nato se je spominjal umrlih članov Karla Preloga in Franja Rusa ter so zborovalci počastili njih spomin.

Predlaga, da se odpošlje pozdrav prezidentu in šefu pokrajinske uprave gen. Rupniku, kar je bilo z odobravanjem sprejeto.

Nato je podal predsednik doktor Slokar naslednje

poročilo borznega sveta:

Ze v našem lanskem poročilu smo omenili, da o pravem borznem poslovanju pač ne more biti govora vse dotlej, dokler se zopet ne normalizira zaradi vojnih razmer ohromelo gospodarsko življenje. Kajti v dobi, ko je malone vsa proizvodnja, prodaja in potrošnja blaga, s katerim se je običajno trgovalo na borzi, oblastveno ne samo kontrolirana, marveč tudi strogo urejevana, cene pa uradno maksimirane oziroma določevane, je povsem onemogočena privatna iniciativnost, t. j. najvažnejše gibalno v nekdanji prosti trgovini. To velja tudi za našo lesno trgovino, ki je povsem za stalna; kajti zaradi vojne je na eni strani produkcija na domačih žagah popolnoma ustavljena izvzemši le neke obrate, na drugi strani pa je zaradi višje sile vsak promet skorajda nemogoč ter s tem v zvezi omejena tudi prodaja. Iz teh razlogov je naša borza — nalik večini ostalih borz v Evropi — prisiljena začasno počivati ter z lastnimi sredstvi — torej brez vsakršne subvencije v breme skupnosti — zagotoviti si kontinuiteto do ponovne normalizacije prilik.

Borzna uprava je v polnem obsegu upoštevala potrebo sedelovanja borzne ustanove tako z oblastmi ter rednimi sodišči kakor tudi z drugimi gospodarskimi ustanovami in zlasti še s člani, ki so nam še naprej ostali zvesti, da s tem kar najbolj poudarjajo željo in potrebo obstoja lastne borze.

Naše razsodišče je bilo v svojem delovanju sicer močno omejeno po sili razmer, ki skoraj ne dovoljujejo nikakega kreditnega poslovanja, vendar pa je bilo mnogim strankam ustrezno s prepotrebniimi pravnimi informacijami, da so se izognile vsaj dragim procesom ter običajno dosegle v številnih primerih izvensporne poravnave. Število razprav pri borznem razsodišču je v lanskem letu ponovno močno padlo, kar pa nas itak ne preseneča glede na značaj sedanjega ekonomskega življenja. Vsem sodelujočim razsodnikom izrekam na tem mestu v imenu borzne uprave iskreno zahvalo za njih nesebični trud in vestno izvrševanje častne funkcije.

Iz pravkar navedenih tehtnih

razlogov, kakor tudi upoštevanje zgolj socialne nagibe, je borzna uprava smatrala za potrebno ohraniti potrebni tajniški aparat, seveda ob skrajni štednji ter znižanju izdatkov na minimum.

V splošnem smo — kot ves gospodarski svet — navezani na toli željeno izboljšanje gospodarskih razmer, ki so v naši pokrajini ostale v glavnem nespremenjene tudi po prevratu osmega septembra 1943. Da pa so bili zagotovljeni prebivalci Ljublianske province v neokrnjenem obsegu zlasti glede najvažnejših življenjskih potrebščin kakor tudi v pogledu mirnega življenja gre največja zasluga in zahvala prezidentu gospodu generalu Leonu Rupniku, ki je posvetil vse svoje izredne sile in sposobnosti zaščiti ter urediti našega narodnega in gospodarskega obstoja. Njemu velja naša iskrena prošnja da bi tudi v bodoče poklonjal našemu gospodarstvu ter domači borzi svojo dragoceno zaščito in podporo.

Irsko platno

Politični in gospodarski ukrepi angleške vlade proti Irski so se izkazali kot dvorezni meč. Ze po nekaj tednih se je videlo, da ima Anglija od gospodarske izolacije Irske veliko škodo. Če Irska iz Anglije ne dobi goriva, obneme tudi tista njena industrija, od katere je imela Anglija zlasti zdaj med vojno veliko korist. To se najbolj vidi pri primeru irskega platna, ki ga »Das Reich« prikazuje takole:

Ko so se po izbruhu vojne zmanjšale dobave lanu iz dežel celinske Evrope in tudi iz Rusije, je postal za Anglijo zelo važen irski lan in z njim vred tudi irska industrija, ki ga predeluje. V začetku vojne se seveda ni dalo dobiti dosti lanu in platna iz Irske. Pred sedanjo

Za finančni odbor je poročal njegov predsednik veletrgovec Iv. Gregore. Podrobno je obrazložil posamezne postavke ter predlagal odobritev predložene bilance in razrešnico borznemu svetu, čemur je občni zbor soglasno pritrnil.

Sledile so volitve ter je v imenu volivne komisije poročal njen predsednik g. Čeč o izidu volitev. Volila sta 102 člana ter so bili soglasno izvoljeni:

V borzni svet:

Dr. Ivan Slokar, Fran Heinrihar, dr. Josip Basaj, Avgust Tosti in dr. Fran Windischer.

V finančni odbor:

Ivan Gregore, Anton Soršak, Josip Ljubič, dr. Emil Čeferin in dr. Fran Loretto.

V borzno razsodišče:

Dominik Bezenšek, Ivan Bizjak, Dominik Čebin, Josip Lavrič, Josip Ljubič, Alojz Paulin, Albert Pečovnik, Florijan Schweiger, Ivan Lazar, Anton Verbič, Anton Berkopec, Vinko Heinrihar in Fran Mravljak.

Ker je bil s tem dnevni red izčrpan, je predsednik dr. Slokar zaključil občni zbor.

Trgovinski register

Spremembe in dodatki:

Josip Čemažar, Ljubljana. Obratni predmet odslej: Industrijski obrti litografije, knjigoveštva, kartonaže in izdelovanja usnjatega galanterijskega blaga, torbarstva in jermenarstva, nakup in prodaja ter založništvo v te stroke spadajočih predmetov.

Kalmus & Ogorelec, Ljubljana. Izbrise se zbog smrti dosedanji lastnik firme Kalmus Jaroslav, vpiše pa se novi lastnik firme Ogorelec Ivan, star., trgovec v Ljubljani. Vpiše se prokurist Mulaček Fran, izbrise pa prokurist Ogorelec Ivan.

Zanatska banka v Ljubljani. Vpiše se za sekvestra postavljeni dr. Kovačič Josip, svetnik VIII.

oddelka. Izbrise se sekvester cav. ufl. dr. Carlo Scala. Vpiše se član poslovnega odbora Širca Ignacij, višji finančni svetnik. Za redno opravljanje tekočih poslov določeni člani poslovnega odbora: Kregar Josip kot predsednik, Gjud Aleksander kot namestnik predsednika, Igljč Franc, Kavčič Jakob in Širca Ignacij ter Ogrin Rajko kot upravnik podpisujejo za firmo vedno po dva kolektivno. Za podpisovanje korespondence je pooblaščen še Punčuh Miroslav, uradnik firme namesto zadržanega upravnika.

Iz združnega registra

Pri Ljudski hranilnici in posojilnici na Viču se izbrise član upravnega odbora Babnik Janko, vpiše pa se član upravnega odbora ing. Skof Rudolf, profesor in posestnik v Ljubljani-Glince.

Priporoča se

Gostilna „Pod skalo“
Petelinc Anica
Ljubljana — Križevniška ulica

SCHNEIDER & VEROVŠEK

Trgovina z železnino
LJUBLJANA

NA DROBNO

NA DEBELO

† Anton Janežič

Po kratki in mučni boleznij je umrl v soboto ugledni ljubljanski industrijec g. Anton Janežič, lastnik knjigovoznice in industrije knjig in zvezkov za trgovino in šole. Ves je bil zavzet za ugled stanu in napredek stroke, mnogo pa je tudi storil za slovensko kulturo z znano založbo leposlovnih knjig »Hram«.

G. Antonu Janežiču časten spomin, njegovi rodbini pa iskreno sožalje!

Gospodarske vesti

V Nemčiji je danes 43.000 obratov, v katerih dobe delavci toplo kosilo. Večina obratov ima lastne kuhinje in kantine. Ostale firme dobivajo od 2000 obratov za oskrbo na daleč topli jedila. Vključno z delavskimi tabornišči, od katerih ima 20.000 obratov lastne kuhinje, dobiva danes v Nemčiji 26 milijonov delavcev in nameščencev dnevno vsaj en obed iz skupne kuhinje.

Za predsednika skupne Trgovanske zbornice v Zagrebu je bil imenovan dosedanji vodja delavsko-zavarovalnega zavoda in član posvetovalnega sveta v trgovinskem ministru dr. Vilim Molnar.

Poslovno poročilo d. d. Julius Meil v Zagrebu navaja, da je imelo podjetje v letu 1943 izgubo v višini 1.342.387 kun. Delniška glavica družbe znaša 10 milijonov, rezerve 8.66, bilančna vsota pa 69.7 milijona kun.

D. d. Isis v Zagrebu, ki se bavi s prodajo in proizvodnjo drog in kemikalij, izkazuje za lani pri delniški glavici 5 milijonov kun 3.428.387 kun čistega dobička.

Elektrotehnična družba in tovarna za kable d. d. v Zagrebu je zvišala svojo delniško glavico na 10 milijonov kun.

Oborožitvena industrija v Protektoratu izkazuje, kakor pravi poročilo upravnega sveta praške Narodne banke, nov dvig zaposlitve. Povečanje kapacitete je posledica konsekventno izvedene racionalizacije. V inozemstvu je veliko povpraševanje po čeških izvoznih industrijskih izdelkih.

Budimpeštanska efektna borza bo popoldne reorganizirana. Na glavni skupščini dne 24. maja bo izvoljena nova uprava, v kateri ne bo več Židov. Od 70 članov borznega sveta je bilo dosedaj 20 odstotkov Židov.

Na Bolgarskem je bila določena cena za rože, iz katerih se dela rožno olje, na 15 levov za kg rdečih in na 7 levov za kg belih rož.

Slovaška je dala preeniti premoženje slovaških železnic. Ugovljeni podatki veljajo za leto 1938. Takrat je dosegla vrednost tirnih in varnostnih naprav 376 oz. 48 milijonov Ks. Za vzdrževanje teh naprav izdajo železnice letno 20 milijonov Ks. Za zboljšanje naprav se izda letno od 60 do 70 milijonov Ks.

V Gospodu je zaspal
po kratki in mučni boleznij
naš ljubljenski soprog,
oče in dedek,
gospod

Janežič Anton
industrijalec

Nepozabnega pokojnika
smo spremili na njegovi zadnji
poti v ponedeljek, dne 22. maja
ob pol 5. uri popoldne z Žal,
iz kapelice sv. Nikolaja,
na pokopališče k Sv. Križu.
Sv. maša zadušnica se je vršila
23. maja v cerkvi sv. Jakoba.
Ljubljana, 20. maja 1944.

Žalujoči:

Ana, soproga,
Anton in Ciril, sinova,
Ivica, snaha,
Nuška, Peterček, vnuka.